

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика

Скопје, 29 февруари 2024 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹ (ОФИ):
четврт квартал на 2023 година

- Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во четвртиот квартал на 2023 година изнесуваат 210.604 милиони денари, што претставува квартално зголемување од 9.295 милиони денари. Останатите финансиски институции учествуваат со 19,6% во средствата на финансиските институции². Анализирано по потсектори, најголемо учество во вкупните средства на ОФИ имаат пензиските фондови со 65,9%, а по нив следуваат осигурителните друштва со учество од 16,3%.
- Во четвртиот квартал на 2023 година, вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ) бележат квартален раст од 4,6%, пред сè поради зголемените средства на пензиските фондови, а позитивни движења се остварени и кај останатите потсектори, со исклучок на осигурителните друштва кај коишто е забележан пад на средствата. Годишниот раст од 17,7% во поголем дел се должи на зголемените средства на пензиските фондови, при позитивен, но помал придонес и на останатите потсектори.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ, по потсектори

	Кв.4 2022	Кв.3 2023	Кв.4 2023	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно во ФИ)	Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.4 2023/Кв.3 2023		Кв.3 2023/Кв.3 2022			
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%	%
1. Финансиски институции (ОДИ и ОФИ)	983,096	1,030,519	1,077,142	46,623	4.5	94,046	9.6	100.0	
2. Останати депозитни институции (ОДИ)	804,220	829,210	866,538	37,328	4.5	62,319	7.7	80.4	
3. Останати финансиски институции (ОФИ)	178,876	201,309	210,604	9,295	4.6	31,728	17.7	19.6	100.0
3.1 Пензиски фондови	116,957	131,729	138,867	7,138	5.4	21,910	18.7	12.9	65.9
3.2 Осигурителни друштва	31,161	34,390	34,317	-73	-0.2	3,157	10.1	3.2	16.3
3.3 Инвестициски фондови	11,218	12,290	13,499	1,209	9.8	2,281	20.3	1.3	6.4
3.4 Финансиски друштва	9,065	10,642	11,224	582	5.5	2,159	23.8	1.0	5.3
3.5 Друштва даватели на финансиски лизинг	8,170	9,909	10,234	325	3.3	2,064	25.3	1.0	4.9
3.6 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,305	2,348	2,463	115	4.9	158	6.9	0.2	1.2

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение во категоријата финансиски институции (ФИ) се опфатени: останатите депозитни институции (ОДИ – банки и штедилници) и останатите финансиски институции (ОФИ).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** се вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност³ (учество од 52,2% и 25,5%, соодветно), **а на страната на обврските**, најголемиот дел се однесува на техничките резерви на осигурување⁴ и капиталните сметки (учество од 56,1% и 34,6%, соодветно)⁵.

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, четврт квартал 2023 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Финансиски друштва		Лизинг друштва		Друштва за управување со пензиски и инвестициски	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	210,604		138,867		34,317		13,499		11,224		10,234		2,463	
Валутни и депозити	15,567	7.4	4,026	2.9	6,963	20.3	3,473	25.7	525	4.7	114	1.1	467	18.9
Хартии од вредност различни од акции	110,024	52.2	90,031	64.8	14,996	43.7	3,455	25.6	0	-	0	-	1,542	62.6
Кредити	18,005	8.5	1	-	231	0.7	0	0.0	9,760	87.0	7,997	78.1	16	0.6
Акции и останат сопственички капитал	53,605	25.5	43,864	31.6	3,052	8.9	6,544	48.5	10	0.1	3	0.0	132	5.3
Технички резерви на осигурување	2,137	1.0	0	-	2,137	6.2	0	-	0	0.0	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	7,436	3.5	945	0.7	5,440	15.9	27	0.2	582	5.2	290	2.8	151	6.1
Нефинансиски средства	3,831	1.8	0	-	1,497	4.4	0	-	346	3.1	1,831	17.9	156	6.3
Вкупни обврски	210,604		138,867		34,317		13,499		11,224		10,234		2,463	
Кредити	12,818	6.1	0	-	96	0.3	0	-	4,600	41.0	8,070	78.9	52	2.1
Технички резерви на осигурување	118,204	56.1	96,835	69.7	21,369	62.3	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0.0	-	0	-	0	-
Останати обврски	6,679	3.2	75	0.1	3,062	8.9	31	0.2	2,368	21.1	1,047	10.2	95	3.9
Капитални сметки	72,903	34.6	41,957	30.2	9,790	28.5	13,467	99.8	4,257	37.9	1,117	10.9	2,315	94.0

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, растот по двете основи е одраз на зголемените вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, а во помал обем и од побарувањата врз основа на кредити, во услови на пад на валутите и депозитите. **На страната на обврските**, промената на квартална и годишна основа во најголем дел произлегува од повисоките капитални сметки и техничките резерви на осигурување, при дополнителен позитивен придонес и на кредитите.

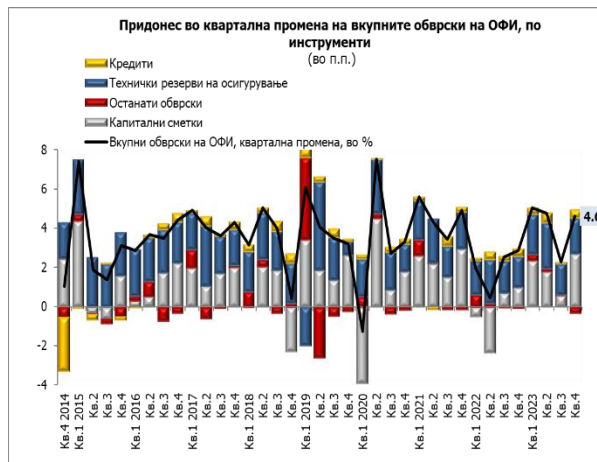
³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции во согласност со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁴ Техничките резерви на осигурувањето содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животна осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во четвртиот квартал на 2023 година, кварталната и годишната стапка на раст на **вкупните средства на пензиските фондови⁶ (задолжителни и доброволни)** изнесуваат 5,4% и 18,7%, соодветно. Нагорната промена кај двете основи во поголем дел се должи на повисоките вложувања во должнички и сопственички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на останатите побарувања. Единствено кај валутите и депозитите е забележано квартално и годишно намалување на средствата. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст во целост произлегуваат од зголемените технички резерви на осигурување и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

⁶ НБРСМ тековно ја известуваат сите пензиски фондови коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), од кои три задолжителни и четири доброволни пензиски фондови.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва**⁷, во четвртиот квартал на 2023 година, остварија мал квартален пад од 0,2%, како резултат на намалувањето на останатите побарувања и техничките резерви на осигурување, во услови на забележан раст кај останатите инструменти. Во споредба со четвртиот квартал минатата година, средствата на осигурителните друштва се зголемени за 10,1%, во поголем дел поради повисоките инвестирања во должнички и сопственички хартии од вредност и останатите побарувања, додека валутите и депозитите се намалени. На страната на обврските, кварталното намалување пред сè се должи на падот на останатите обврски, во услови на остварен раст кај капиталните сметки. Годишниот раст на обврските е резултат на зголемените технички резерви на осигурување и капиталните сметки.

Извор: НБРСМ.

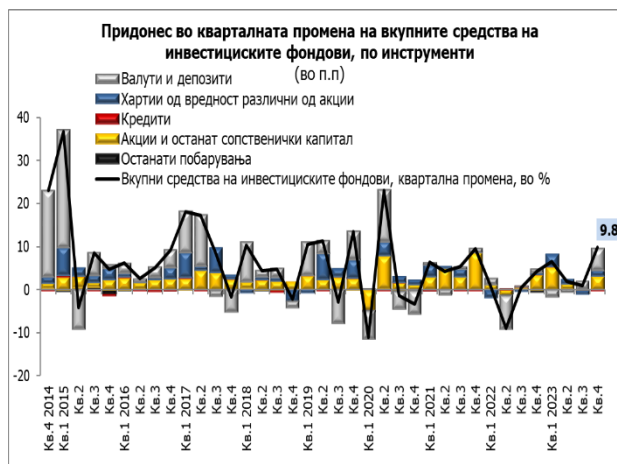
- Во четвртиот квартал на годината, **вкупните средства на инвестициските фондови**⁸ забележаа зголемување од 9,8% на квартална основа. Анализирани по инструменти, нагорната квартална промена во поголем дел е одраз на повисоките валуты и депозити, а позитивно влијание имаат и вложувањата во сопственички и должнички хартии од вредност. Годишниот раст од 20,3% е резултат на зголемените вложувања во сопственички хартии од вредност, при позитивен придонес и на валутите и депозитите и вложувањата во должнички хартии од вредност. На страната на обврските, кварталниот и годишниот пораст во целост се должат на зголемените капитални сметки.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотното осигурување и пет за животното осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ) во моментот се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците се опфатени дваесет и три инвестициски фонда.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- **Кај вкупните средства на финансиските друштва^{9,10}** е забележан квартален и годишен раст од 5,5% и 23,8%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на финансиските друштва се побарувања врз основа на кредити, во износ од 9.760 милиони денари, коишто на квартална и на годишна основа се зголемија за 5,0% и 22,0%, соодветно. На страна на обврските, растот на квартално ниво се должи на обврските врз основа на кредити и капиталните сметки, со поголем придонес на кредитите. Годишниот раст на обврските главно произлегува од зголемените капитални сметки, а во помал обем и од обврските врз основа на кредити и останати обврски.

Извор: НБРСМ.

⁹ Во податоците тековно се опфатени триесет и шест финансиски друштва.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во четвртиот квартал на 2023 година, **вкупните средства на друштвата даватели на финансиски лизинг**¹¹ остварија квартален и годишен раст од 3,3% и 25,3%, соодветно. Најголемиот дел од средствата на овој потсектор се побарувања врз основа на кредити, коишто на крајот на 2023 година изнесуваат 7.997 милиони денари и остварија квартален и годишен раст од 4,0% и 31,4%, соодветно. На страната на обврските, кварталниот раст речиси во целост е одраз на зголемените обврски врз основа на кредити, коишто се и главен носител на годишната промена, при помало позитивно влијание и на останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на друштвата за управување со пензиските и инвестициските фондови**, во четвртиот квартал, забележаа квартално и годишно зголемување од 4,9% и 6,9%, соодветно. Позитивните движења кај двете основи главно се должат на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а во помала мера и на останатите побарувања, во услови на остварен пад на валутите и депозитите и сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, растот на квартална основа во најголем дел е одраз на повисоките капитални сметки, коишто речиси во целост го објаснуваат и годишниот пораст.

Извор: НБРСМ.

¹¹ Во податоците во моментот се опфатени седум друштва даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоците

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за третиот квартал на 2023 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 31 мај 2024 година (референтен пресек заклучно со прв квартал на 2024 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).